

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU MÜLTECİ HAKLARI ALT KOMİSYONU TUTANAKLARI

Tarih: 30 Mayıs 2017 Salı

30 Mayıs 2017 Salı
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 14.36
BAŞKAN: Atay USLU (Antalya)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, hoş geldiniz.

Mülteci Hakları Alt Komisyonu toplantısına bugün Kızılaydan Göç ve Mülteci Hizmetleri Dairesi Başkanı, diyeyim, Bayram Selvi Bey konuk olacak, bize Kızılayın mültecilerle ilgili, özellikle Suriyelilerle ilgili neler yaptığı konusunda bilgi verecek.

Komisyonumuz tabii, uzunca bir süreden beri çalışıyor. Bugün Kızılayı dinleyelim, yarın da yerinde, Ankara’da birkaç noktada Suriyelilerin durumlarını görelim, Altındağ’da görelim diye bir çalışma programı hazırladık. Yarın, Altındağ Kaymakamını, Belediye Başkanını ziyaret edeceğiz, sonra da birkaç Suriyeliyi ziyaret edeceğiz, onlarla ilgili çalışmayı da arkadaşımızı yaptı. İnşallah, yarınki programa da bekleriz.

SAİT YÜCE (Isparta) – Ne zaman hareket edeceğiz?

BAŞKAN – 10.20’de buradan hareket edeceğiz.

SAİT YÜCE (Isparta) – Onu, bu tür şeyleri bir mesajla... Gönderdiniz mi?

BAŞKAN – Resmî yazıyla gönderilmiş olması lazım, mail olarak geldi size.

Sana ayrıca WhatsApp’tan da göndereceğiz Sayın Vekilim bundan sonra.

Tabii, göç dünyanın en önemli sorunlarından birisi olmaya devam ediyor, dünyanın ve Türkiye’nin de en önemli konusu.

Tabii, göç, mültecilik rakam demek değil, sayı demek değil ama bir istatistik var, bunu da paylaşmak istiyorum hemen toplantının başında. Her geçen saniyede dünyada 24 kişi mülteci oluyormuş ve 2017 verileriyle 60 milyona yakın dünyada mülteci var, yerinden, yurdundan edilmiş insan var.

Yine bir başka veri, tabii bir dram: Akdeniz’de her gün ortalama 14 kişi, 14 mülteci, sığınmacı, mazlum hayatını kaybediyor. Yani, 14 dünya yok oluyor. Bunlar dünyada olurken tabii, Türkiye 2011’den beri başta Suriyeliler olmak üzere mültecilerle ilgili tarihî, vicdani, hukuki görevlerini yerine getiriyor. Bugün itibarıyla, Türkiye’de Suriyeli sığınmacı sayısı 3 milyona ulaşmış durumda. Bu konuda kurumlarımız, devletimiz, milletimiz başarılı bir sınav veriyor. Şu ana kadar bu süreci başarıyla yönettik, bu sürecin içerisinde bakanlıklarımız var, yerel yönetimlerimiz var, sivil toplum örgütlerimiz var, Kızılay gibi yardım kuruluşlarımız var. Biz bunları yaparken Avrupa’daki dram devam ediyor, bugün Sayın Cumhurbaşkanımız da söyledi, “Biz her türlü tedbiri alırken, her türlü yardımı yaparken dünyanın kılı kıpırdamıyor.” dedi. Bakın, İtalya’da ve Yunanistan’da sıkışmış 160 bin tane sığınmacı var, Avrupa’ya dağıtılması konusunda iki yıldır çalışma yapılıyor ama dağıtamadılar, kendi aralarında bu sorunu çözemediler. Onun üstüne üstelik, bu sığınmacılar Avrupa’nın içine gitmesin diye dikenli tel örgüler çekiyorlar, jiletli tel örgüler çekiyorlar. Macaristan, Sırbistan, Hırvatistan sınırında bu tel örgüler çekilmişti. Geçen haftaki bir haberde bu tel örgülere elektrik verildiğini okuduk, o tel örgülerin üzerinde işte, “Bu tel örgülerde elektrik var.” diye yazıldığını görüyoruz. Bunlar, ne uluslararası anlaşmalara ne insan haklarına ne de vicdana sığmayan olaylar. Bu açıdan uluslararası alanda da bu problemin çözümü için yeni inisiyatiflerin geliştirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bu inisiyatifler geliştirilmeli, çoğaltılmalı ki hem kaynağında sığınmacı hareketleri durdurulmalı hem de mecbur kalırsa sığınmacıların göçtükleri ülkelerde onlara sosyal ve ekonomik imkânlar sağlanmalıdır diye düşünüyoruz.

Diğer bir uyarı, toplantının başında hemen şunu yapmak istiyorum: Son günlerde özellikle sığınmacılar ve mülteciler konusunda hem basın hem siyasilere hem de diğer grupların dillerine dikkat etmediklerini hissediyorum. Ötekileştirici, yabancı düşmanlığını körükleyici nefret dili kullandıklarını görüyoruz zaman zaman. Bu, ateşe harla yaklaşımdır yani ateşi büyütmektir. Buna çok dikkat etmek lazım. Bugün Avrupa bundan çok çekiyor. Bizim de toplum olarak ve diğer kuruluşlar olarak dikkat etmemiz gerekir ki sosyal mesafeyi açmayalım, entegrasyonu yavaşlatmayalım diyorum.

Sözü size, Kızılaya bırakıyorum.

Buyurun.

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, sayın basın mensupları; hepinizi kurumum adına saygı ve sevgiyle selamlıyorum. Bizi buraya çağırıp derdimizi, bölümümüzü, uğraşmış olduğumuz işi sizlere tanıtmaya şans verdiğiniz için de ayrıca teşekkür ediyorum.

Ben Türk Kızılayının Göç ve Mülteci Hizmetleri Müdürü Bayram Selvi. 1999 Bilkent Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimini yüksek şerefle bitirdikten sonra Kızılayda göreve başladım. Daha sonra Osmanlı tarihinde mastır yaptım. Mastır konuları da Amerikan göç tarihi, Filistin’e göç ve mübadele göçü gibi konulara eğildim. 2011 yılında, malum siz de değindiniz Sayın Başkan, Türkiye’de Suriye insani krizi başladı. 2011 Mayıs ayından itibaren sınırda aktif rol aldım, aktif görev aldım. O günlerden sonra 2014 yılında Türkiye’de göçle ilgili yeni gelişmeler olmuştu. Sayın Cumhurbaşkanımızın da çok önemli vizyonu Türkiye’de Göç İdaresi kuruldu. Göç idaresinin Kızılayda iz düşümü olarak da Türk Kızılayı Göç ve Mülteci Hizmetleri kuruldu dolayısıyla, çok yeni müdürlüğüz. 2014 yılında kurulduk ancak faaliyetlerimiz müdürlüğümüzden daha eski. Şu an hâlihazırda Türkiye’de 3 milyon Suriyeli mevcut. Bu 3 milyon Suriyelinin 260 bin küsuru çadır kentlerde yaşamakta. Bu çadır kentlerimiz de malumları 10 ilde dağılmış bulunmakta 23 çadır kent de. Türk Kızılayı olarak ilk önce Hatay’da merkezimizi kurduk, inşa ettik. Hatay’da ülke alan koordinatörlüğümüz vardı. 2012’de krizin de hızlanması, krizin artması neticesinde Türkiye’ye daha fazla Suriyeli’nin gelmesi sonucunda ülke alan koordinatörlüğümüzü Gaziantep’e taşımış olduk. Ülke alan koordinatörlüğümüz şu an 12 sınır kapısında 23 çadır kentte ve bölgede bulunan diğer hizmet merkezlerimizde, toplum merkezlerimizde Suriyelilerin yoğun olmuş olduğu bu 10 ilde faaliyet göstermektedir. Şu göstermiş olduğumuz tabloda il ekip başkanlıklarımızı ayrıntılı olarak veriyoruz: Hatay İl Ekip Başkanlığı, Gaziantep İl Ekip Başkanlığımız, Kilis İl Ekip Başkanlığımız, Şanlıurfa İl Ekip Başkanlığımız, Maraş, Osmaniye, Adıyaman, Adana, Mardin, Malatya il ekip başkanlıklarımız, bunlar çadır kentlerde faal olduğumuz noktalarımız. Ayrıca, gıda kart programımız var, UNICEF Çocuk Programımız ve Gençlik Projemiz var. Çadır kentlerde yürütmüş olduğumuz bu faaliyetlerimizi bu organizasyon şemamızdaki yapımla yönetiyoruz. Ülke alan koordinatörlüğü Suriye insani yardım operasyonu kapsamında yürütmüş olduğu en önemli görev. Suriye sınır içinde beklemekte olan insanların. -İngilizce IDP (internal displaced), Türkçe olarak da yerlerinden edilmiş insanlara- bulundukları yerlerde kendi hayatlarını devam ettirebilmelerine, yardım ve destek sağlamak amacıyla sınır yardımları yapıyoruz. Sınır yardımları 2012 yılının Temmuz ayında başladı. Günümüze kadar artarak devam etmektedir. Suriye içerisinde kendi topraklarında insanlara kendi hayatlarına tutunabilmelerini amaçlayan, bu konuda destek vermeyi amaçlayan sınır yardımları faaliyetlerimiz Birleşmiş Milletler İnsani Yardım Koordinasyon Ofisi (OCHA) tarafından geçen sene fonlandı 1 milyon 258 bin dolar net kasamıza girdi, bütçemize aktarıldı, bu yıl 2 milyon dolar olarak gerçekleşti 2018 yılının ortasına kadar. Bu bir uluslararası faaliyet, uluslararası önemi olan bir faaliyet, dolayısıyla, bunu belirtmek isterim. Birleşmiş Milletler bu faaliyetlerimizi fonlarken Türk Kızılayının tarafsızlığını, yansızlığını ve bağımsızlığını çok dikkate almıştır, bu konuda takdirlerini de sunmuştur.

Sınır yardımları faaliyetlerimiz kapsamında şu ana kadar 12 sınır kapımızdan, rakamsal olarak söyleyeyim, bunların hepsi bilgisayarlarda otomatize olmuş, “kurumsal kaynak gelişimi” dediğimiz ERP sistemine girmiş olarak 2 milyar 131 milyon küsuratlı aynı bağış kabul edilip sınır ötesine geçirilmiştir. Bu 2 milyar 131 milyonluk bağışın dağılımına baktığımız zaman 2.133 bağışçı, kurumsal ve bireysel bağışçı, 36.693 araç, tır olduğunu görüyoruz; aynı zamanda gıda, sağlık, giyim, barınma malzemelerinden oluşuyor. Başka bir malzeme geçirmiyoruz. Bizim en önemli özelliğimiz insani yardımı Türkiye’de ve dünyada aynı olarak ülkemize getirip bunları sınır noktasında gümrüklerini tamamlayıp, kontrollerini tamamlayıp sınırın öbür tarafındaki çadır kentlerde bekleyen insanlara ulaştırmak olarak görüyoruz.

Sayın Başkan, bizim en önemli problemimiz, 2012 yılında, malumları, kriz arttığı zaman 2012 yılının Ağustos ayında Türkiye’deki Suriyeli sayısı 58 bin idi. 58 bin olmasına rağmen rakam bugünkü rakamlarla karşılaştırdığımızda küçük diye nitelendirebileceğimiz zamanda dahi kaynak israfımız çoktu. Özellikle Kızılay Suriyeli misafirlerimizin günde üç öğün sıcak yemeğini sağlamaktan, tedarik etmekten mesul idi. Biz -ben de fiilen oradaydım- ihale yapıyorduk, yemekler alınıyordu Hatay’da, Maraş’ta, Urfa’da yemekler kazanlara konuyordu, nakliyle araçlarımızla misafirlerimize ulaştırılıyor idi ancak bizim yemeğimiz, malumları, üç öğün bizim yemiş olduğumuz tabldot yemek tarzı Suriyeli misafirlerimizin damak tadına uymuyor, bizim somun ekmek, onların rapata ekmeği dediğimiz ekmeğine de uyumlu değil, biz de Türkiye ve Kızılay da insani yardımda, insani yardıma müdahalede kendini geliştirmeye başladı. Bunu fark edince Birleşmiş Milletler kapalı devre gıda kart sistemi bir araya gelip böyle bir fikir etrafında birleşildi. Kızılayın zekât kartı vardı daha önce, Suriye krizinden önce “Kızılay kart” diyorduk bunun adına da, bunun kampların içerisindeki marketlerde kapalı devre uygulanıp uygulanamayacağını çalıştık. Halkbankası-Birleşmiş Milletler Gıda Fonu-Türk Kızılayı-AFAD ortaklaşa kampların içerisinde gıda kart uygulamasına başladık 15 Ekim 2012 ve bu sayede lojistik masraflarından kurtulduk, müthiş bir israf vardı özellikle en somut örnek vereyim, Nizip’tte dağları buluyordu atılan yemekler. Orada sinekler... Kamu sağlığı, halk sağlığını ilgilendiren negatif durumlar ortaya çıkmıştı. Kızılay kart sayesinde insanlar marketlerden istedikleri, kendi damak zevklerine uygun gıdaları alıp kendileri pişirip kendileri yiyebiliyorlar idi. Bu proje gerçekten çok değer buldu, çok önemsendi. Önce kamp içinde başlamıştık, kamp içi rakamlarını size arz etmek isterim: 2012 yılından bugüne -kamp içinde hâlâ devam ediyor bu program marketlerde toplam 27 bin 290 kişi yararlanıyor kampın içinde şu an, bunları 6’yla çarpmamız gerekiyor aile bireyleri de alıyor çünkü- 441 milyon TL küsuratlı para transfer oldu bu kartlarla Suriyeli misafirlerimize. Hangi kamplarda faaliz? Konteyner kentler; Harran, Malatya, Kahramanmaraş...

BAŞKAN – Şu ana kadar...

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Bunlar hâlâ devam ediyor ama esas bundan sonraki sunum çok önemli. 1 milyon Suriyeli hedefini slaytla açıklamayı planlıyorum. Bunlar kamp içindekiler. Çadır kentler: İslâhiye, Ceylânınar, Akçakaya, Adana, Karkamış, Adıyaman, Viranşehir kamplarımızda 29 markette faal pos cihazlarımızla oradaki marketler aracılığıyla her ay 62 TL yükleyerek bu insanlar kendi yiyeceklerini kendileri tedarik ediyorlar, kendileri sağlıyorlar.

2015 yılının Ocak ayında yine Birleşmiş Milletlerle yapılan müzakerelerde bu kamp dışı uygulama dediğimiz, kampta nispeten insanların refahları, sağlıkları ve kendi sosyal uyumlarının yerinde olduğu öngörüsü algısı var ama esas sorunun kamp dışında yaşayan Suriyeliler olduğu teşhisi vardı ki doğrudu bu. 2015 yılının Mayıs ayında yine kamp dışında 4 ilde pilot uygulama olarak kamp dışında yaşayan belirlediğimiz kriterler var; engellilik, aile bireyi bakma sayısı, gelirin olup olmaması gibi kriterlere

uyan Suriyelilere müracaat etmeleri kanalıyla onlara kamp dışı kart uygulamasına başladık. 4 ildeydi: Hatay, Kilis, Urfa, Antep hemen akabinde Maraş ve Osmaniye de geldi, çok başarılı yürüdü bu kamp dışı uygulama. 2015'in Aralık ayına bu şekilde gelmiş olduk.

Malumları, Türkiye ile Avrupa Birliği arasında yürütülen müzakereler, göçmen konusu ana başlıklardan birisiydi kamuoyuna yansıdığı şekilde 3 milyar euroluk bir fon konusu ve bu fonun insani yardımlar eliyle dağıtılması gündeme geldi ve dönemin Başbakanlık Göç ve Mültecilik Ofisi ile Türk Kızılayı, Aile Bakanlığı, AFAD, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğümüz, ayrıca dışarıdan da Halk Bankası -kart tedarikçimiz olarak- çok taraflı bir projeyle, bunun Türkiye'de bulunan 1 milyon Suriyeliye ulaştırılıp ulaştırılamayacağı 2016 yılı boyunca, hani bir çalışma yapılınsın... Deyim yerindeyse yüzlerce çalışma yapıldı, yüzlerce toplantı yapıldı çünkü çok partnerli, çok taraflı bir projeydi. Bütün yapılan teknik çalışmalar, teknik hazırlıklar 28 Kasım 2016 tarihinde sonuçlandırılıp, halka duyurulup Türkiye'de bulunan 1 milyon Suriyeli ihtiyaç sahibi insana ulaşılması hedefiyle programa başlandı. Hemen, ilk olarak Altındağ, Ayaş, Sivas'ta pilot uygulamamızı sahaya koyduk bu ilk bahsettiğim Hatay, Gaziantep, Kilis dışında, başarılı olduğu görüldü. Ocak itibarıyla kartlara yüklemeler başlandı. Her ay ailede birey başına 100 TL nakit transferine başladık. Bu rakamımız her geçen gün artıyor. Türk Kızılayı kurmuş olduğu, açmış olduğu 18 hizmet merkeziyle ve Aile Bakanlığımızın 970 küsur sosyal yardımlaşma dayanışma vakıfları eliyle her gün Suriyelilerden müracaat alıyor, Suriyeli ve Suriyeli olmayanlardan. Suriyeli olmayıp Türkiye'de kayıt altında olup bu programa müracaat etme hakkı olanlardan bahsediyorum. Gelip programımıza müracaat ediyorlar. Aile Bakanlığımızın, kısaca SOYBİS dediğimiz bütünsel sosyal yardım sisteminin içine dâhil olup bu insanlar, müstahak olanlar bize liste olarak bildiriliyor Aile Bakanlığı tarafından her ay, biz bu müstahak olarak seçilmiş olan kişilere aylık 100 TL nakit olarak transfer ediyoruz. Yani, çok büyük bir insani zorluk, çok büyük bir insani dram bu şekilde şahsi kanaatimce son buldu. Ülkemizde barındırdığımız, fakruzaruret içerisinde bulunan Suriyelilerin hayat şartlarında çok önemli bir oranda iyileştirme gerçekleştirilmiş bulunmaktadır.

Bugünkü ulaştığımız rakama baktığımızda şu an itibarıyla 507.321 yeni sosyal uyum yardım programımızdan faydalanıcı var, 300 bin de sınırdaki, hani 150 bin kamp içinde, 150 bin de kamp dışında yaşayan eski programımız var, toplamda 810 bin Suriyeli Kızılay Kart programından her ay istifade ediyor. Bizim için çok büyük bir mutluluk, bizim için çok büyük bir şeref.

BAŞKAN – Kamp içinde 100 lira oldu mu?

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Olmadı, olacak.

Şimdi, o zaman şöyle söyleyeyim: AFAD, Aile Bakanlığı, Birleşmiş Milletler, ECHO fon sağlayıcı her beraber konuştuk, anlaştık, önümüzdeki kısa süreç içerisinde –haziran ve temmuza yetiştirmeye çalışıyoruz- bu rakamı 120 TL'ye çıkarmaya düşünüyoruz çünkü program çok başarılı, ihtiyaç çok büyük, elimizde de fon var, bu fonun harcanması, bu fonun faydalanıcı lehine kullanılması amacıyla paranın miktarı yükseltiliyor, yükseltmeye karar verdik. Önümüzdeki dönemde bir ay içerisinde bu da sonuçlanacak. Suriyelilerin yaşam şartlarının bir nebze daha iyileşmiş olacağını düşünüyoruz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Kişi başına 100 lira mı?

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Evet ama ailede kaç kişi varsa hepsine veriliyor bu yani 5 kişi varsa 500 lira, 6 kişi varsa 600.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Bebekler de dâhil mi?

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Efendim, kriterlerimiz var; nüfus kriteri, sağlık kriteri, ekonomik gelir kriteri gibi önemli kriterler var. Her Suriyeli bu yardımımızı alıyor anlamını lütfen çıkarmayalım.

BAŞKAN – O aile alıyorsa ailede herkes alıyor.

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Buradaki en önemli kriterimiz, engellisi var mı... Bunlar otomatik kriterlerimiz çünkü. Ailede engellilik varsa, ailede anne babadan birisi yoksa, dulluk, yetimlik ve hanede... Kimi hanede hanımlar hayatta kaldığı için anne hane reisi. Gelir durumuna bakıyoruz, üzerinde araç var mı, sosyal sigortalar kaydı var mı, üzerinde tapu, ev, arazi var mı gibi bu kriterler elendikten sonra -bu çok şeffaf, mükemmel bir sistem, Aile bakanlığımızın tüm Türkiye’de Türk vatandaşlarına uyguladığı bir sistem bu, yazılım sistemi, SOYBİS- buraya bilgiler girildikten sonra sistem otomatikman il ve ilçelerdeki sosyal yardımlaşma dayanışma vakıflarına veriyor sonuçları, o sonuçlar illerde mütevellî heyetlerince onanıyor, onanan listeler Aile Bakanlığına geliyor, Aile Bakanlığı da Türk Kızılayına diyor ki: “Kızılay, bu ayki müstahaklarım bunlar, bunlara para transfer et.” Ben de bunu Halk Bankasına bildiriyorum, Halk Bankası da kartları dağıtıyor, kartları varsa zaten alıyor, kart dağıtımı gerçekleştirildikten sonra şifreler tanımlanıyor, o ay hemen bu aylık olarak hak etmiş oldukları nakit transferini almış oluyorlar.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Buna sadece Suriye’den gelen Suriyeliler mi dâhil tutuluyorlar, Afganlılar, Iraklı Türkmenler de dâhil mi?

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – İlk önce Suriyeliler diye başlamıştı bu program iki yıl önce ama süreç içerisinde -ben hızlı gitmek zorundayım, zaman diye bir şey var- ve eylül ayında yaptığımız müzakereler, hatırlarsanız Stylianides gelmişti 26 Eylül’de, bu Avrupa Birliği Türkiye projelerinin imzalanması ve kamuoyuna duyurulması için, iki hafta öncesinden bu İngilizce ESSN dediğimiz, Türkçe SUY dediğimiz sosyal uyum yardımı Avrupa Komisyonundan geçti. Komisyona yapılan teklifte Suriyeli ve Suriyeli olmayan hak sahiplerinin yani Suriyeli olmayacak ama kriterleri aynı olacak yani Türkiye’de yaşıyor olacak, adresi olacak, TC kimlik numarasını almış olacak gibi kriterleri haizse onlar da müracaat etmeye hakkı var, sistem içerisinde SOYBİS elemesinden geçtikten sonra da zaten alabilirler. Hani ayrımcılık yok Suriyeli ve Suriyeli olmayan diye; Türkmenler de alabilir, Afganlar da alabilir, Iraklılar da alabilir, İranlılar da alabilir.

Esas diğer bir büyük insani yardım sektörüne gelecek olursak bu Kızılay Kartımız yine Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu, Türk Kızılayı, Millî Eğitim Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, ECHO hep birlikte bu Türkiye’deki okuyan çocuklara şartlı nakit transferi dediğimiz -şu an bu slaytımda yok, bu son gelişme olduğu için şifahen anlatmak istiyorum sizlere- Türkiye’deki ilkökul 4’üncü sınıfa kadar kız çocuklarına 40, erkek çocuklarına 35; ilkökul 4’üncü sınıftan sonra da erkek çocuklara 50, kız çocuklara 60 TL olmak üzere şartlı nakit transferine başlayacağız. Bunlar öğrenci olup Türkiye’de okullara kayıt ve devamlılık zorunluğu olan, çok taraflı, yine bu programın bir alt bileşeni olarak programa başladık.

BAŞKAN – Kızılay kartlarını kime veriyorsunuz, anneye mi veriyorsunuz, babaya mı veriyorsunuz?

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Kızılay kartlarını bize belirtilen hane reisi, bizim “anne-baba” ayrımından ziyade “hane reisi” kavramımız var, hane reisi gelip alabiliyor.

BAŞKAN – Şartlı nakit transferiyle anneye veriyorsunuz.

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Anneye verilecek. Bu şartlı transferinde Sayın Başkanım, Türk vatandaşlarından hiçbir farklı uygulama yok.

BAŞKAN – İşte, yani diğer kartta da şöyle olabilir: Babaya verdiğimiz paraları babalar şey kullanmayabilir, babalar biraz zalim oluyor. Burada şartlı nakit değil.

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Efendim, şimdi biz burada insani durumu iyileştirmekle mükellefiz, Türkiye Cumhuriyetinin insani yardım örgütüyüz. Bu kötü kullanımlar mutlaka olacaktır, bu bir bahane değil ama...

BAŞKAN – İşte şartlı nakit...

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Bunu da şöyle yapmaya çalışıyoruz efendim: Halka, faydalanıcıya ulaşp bunun amacını, tanıtımını yapıyoruz, bunun nasıl kullanılması gerektiği konusunda iyi niyetli bir şekilde propaganda yapıyoruz. Ayrıca, hane ziyareti dediğimiz, altı ay içerisinde hane ziyaretlerimiz de gerçekleşiyor.

BAŞKAN – Şartlı nakitlere önce biliyorsunuz aile reisine başladık, Türkiye’de, Türk olanlar açısından diyorum, sonra baktı ki babalar bunu başka amaçlarla kullanıyor, bu kez annelere verilmeye başlandı ve bir miktar şey sağlandı ama böylece.

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Yani, Türkiye ne kadar gurur duysa azdır. Başkalrı insanın -gazeteciler anlamında diyorum- ayağına çelme takarken biz burada bir insana nasıl yardımcı yapabileceğimizi tartışıyoruz. Bu, çok üst bir insanlık düzeyi diye düşünüyorum efendim. Onlar “Nasıl bu insanları dışlarız, nasıl bu insanları ülkemizden dışarı tutarız, göndeririz, iade ederiz?” derdindeyken, onlar bunları tartışırken biz burada “Çocuğa nasıl yardım yapabiliriz; büyüğe, orta yaşlıya nasıl yardım yapabiliriz?” gibi gerçekten çok insani bir şeyi tartışıyoruz. Basın mensupları olduğu için bunun altını çizmek istedim efendim.

Diğer önemli bir hizmetimiz: Türk Kızılayı 2015 yılında, şehirde yaşayan Suriyelilerin Türkiye’de başvuracakları, sığınabilecekleri hiçbir merci olmadığını fark ettiğimiz için kadın ve çocuk özelinde, kadın ve çocuklara bir adres, bir referans merkezi olabilecek düzeyde toplum merkezleri açmaya başladık. İlkine 2015 yılında Şanlıurfa Eyyübiye’de başladığımız toplum merkezleriyle günümüzde –gururla, şerefle söylüyorum- 10’a ulaştık, bunu anlatacağım. Biz Türkiye’de başka saiklerle, başka dünya görüşleriyle kendi amaçları doğrultusunda açılmış olan toplum merkezinin nasıl olması gerektiğini gösteren çok mükemmel, çok insani bir program yürütüyoruz. Fonunu da yurt dışından aldık, yine aile olarak gördüğümüz Uluslararası Kızılay ve Kızılhaç Dernekleri Federasyonu Üyesi olarak tüm fonunu oradan alıyoruz. Tüm Türkiye çapında şu an itibarıyla Şanlıurfa’da aktifiz, İstanbul Sultanbeyli’de, Konya, Ankara, Kilis, İstanbul, Bursa ve İzmir’de şu an aktifiz. İstanbul’da iki tane var, Bağcılar ve Sultanbeyli. Hâlihazırda herhâlde önümüzdeki haziranın 2-3’ü gibi Adana ve Mersin’de de toplum merkezlerimiz faal hâle geçecek, toplamda 11-12’yi bulacağız.

Uluslararası kuruluş Save the Children ile yapmış olduğumuz bir anlaşma gereği, kendilerinin Hatay’da açmış oldukları 3 toplum merkezini de Kızılay bünyesine katıyoruz. Yaklaşık olarak temmuz ortasında Türk Kızılayı’nın 14 toplum merkezi olmuş olacak inşallah.

Toplum Merkezi Projesi nedir? Toplum Merkezi Projesi; çocukların, gençlerin, kadınların ve ihtiyacı olan diğer, özellikle Suriyeli vatandaşların, Suriyeli misafirlerimizin topluma katkı verecekleri, bilgisayar öğrenebilecekleri, Türkçe öğrenebilecekleri, çocukların sosyalleşebilecekleri bir uyum programı, bir uyum projesi. Burada yapılan faaliyetlerle geçim kaynağını geliştirmeye de 7.248 kişiye ulaştığımız, koruma çalışmalarıyla 33 bin kişiye ulaştığımız. Mesela, Sultanbeyli’de aile hekimliğimiz var, gebelik takibi yapıyoruz, çocuk aşıları takibi yapıyoruz. Bunlar Türk toplumunu koruma çalışmaları aslında diğer yönden bakarsanız. Bizim Suriyelilere yapmış olduğumuz her hizmet, aslına bakarsanız, Türk toplumunun kamu sağlığını, kamu güvenliğini tedarik etme, onu devam ettirmek amacıyla yapıyoruz. Bugüne kadar 108 bin kişiye ulaştık, Suriyeliye ulaştık tüm bu faaliyetlerimizde ve 155 personelimiz çalışıyor burada. 8.946 kişi sosyal ve kültürel faaliyetlerden de yararlanmış bulunuyor.

Kentli Mültecilerin Desteklenmesi Projesi. Efendim, bu, Türkiye’de yaşayıp kamp dışında kalan, fakruzaruret içinde olan kentli mülteci dediğimiz, -kentli mülteci diyoruz bu misafirlerimize- görmüş olduğunuz derme çatma evlerde kalıyorlar, hiçbir gelirleri yok, başka saiklerle, dünyaya başka bakış açıları nedeniyle kaplarda da kalmak istemiyorlardı. 2015 yılında bir program geliştirdik, bir proje geliştirdik, fonu da yurt dışından bulduk yine, aynı şekilde yaklaşık olarak 30 bin aileye gıda, gıda

dışı yardım, özellikle battaniye ve mutfak seti, bebek seti, kadın seti gibi hizmetler sunduk, tüm Türkiye çapında dağıtımını gerçekleştirdik, o günden bugüne kadar ulaşmış olduğumuz toplam kişi sayısı 586.400 kişi oldu. Kentli mültecilerle de Türkiye’de bulunan yaklaşık olarak 3,5 milyon yabancı Suriyeli ve Suriyeli olmayan kayıt altındaki yabancıya mutlaka bir şekilde değinmiş olduk, temas etmiş olduk.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Bunları bir seferlik dağıttınız değil mi?

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Evet, bir seferlik verdik efendim. Ama devamlılığı şöyle, karta geçtiğimiz için devamlılığına gerek kalmadı, şimdi tekrar battaniye ve “non food items” dediğimiz gıda dışı yardımlar olarak devam ettireceğiz.

Ulucanlar Aşevi Projemiz, Avrupa Birliği tarafından fonlanan, bizim bu konuda Ankara’da yaşayan Suriyeli diğer mültecilerin günlük yemek ihtiyaçlarını karşılayacak bir projeydi. Bu, hayata geçirildi. Günde 5 bin kişi buradan hâlihazırda fayda sağlıyor, hizmetler alıyor. Burada bizim malumları, medeniyetimiz, bizim kültürümüz: Aç bırakma, açıkta bırakma. Her türlü yardımı yaparız ama bizden yemek isteyenlere, elini açmış insanlara da çorbadır, yemektir, her türlü imkânı vermekle mükellefiz. Bu yüzden sıcak yemek imkânımızı sürdürüyoruz, devam ediyoruz.

Yasa dışı göçle mücadelede bizim 2016 yılında Göç İdaresiyle birlikte anlaşma imzaladık. Bu anlaşma gereği Ege limanlarına getirilecek olan, Yunanistan Adalarına getirilecek olan göçmenlere Türk Kızılayı olarak verebileceğimiz hizmetler nelerdir fikrinden ortaya çıktı. Biz bu geri iadeler esnasında, yıl boyunca, günde iki öğün iase verdik, çay ikramları yaptık, hijyenler dağıttık; bebek hijyeni, kadın hijyeni, sabun, sıvı sabunlar dağıttık ve bu değişim esnasında insanların zarar görebilmelerini aza indirerek ihtiyaçlarını giderdik.

Göç Müdürlüğü olarak bizim diğer bir hizmetimiz, geri gönderme kabul merkezlerinde bulunan insanların yaşam şartlarını ve idari şartlarını değerlendirip raporlayıp Göç İdaresi Genel Müdürlüğüne sunmamız ve Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün bizim bu sunmuş olduğumuz ihtiyaç tespitine yönelik kendi iyileştirme çalışmalarını yapmasıdır. Bu program gayet iyi gidiyor. Her hafta yurt çapındaki 20 geri gönderme kabul merkezini ziyaret edip -ve uzman ekiplerimizi- raporlar hazırlıyoruz. Önümüzdeki dönemde bu denetim hizmetimiz çok daha yetkin ve daha faal olacak. Özellikle Türkiye’de yakalanmış ve Türkiye’de mahkemeleri devam eden, geri gönderme süreçleri süren insanlara yardımlarımızın şekillenmesi açısından çok önemli.

BAŞKAN – Protokolle mi böyle bir görev üstleniyorsunuz?

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Evet, protokol imzaladık Göç İdaresi Genel Müdürlüğüyle, hatta Nisan 2016 tarihinde. Bu, aktif hâlde, şu anda devam ediyoruz.

BAŞKAN – Geri gönderme kriterini siz işletecektiniz.

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Efendim, malumlarınız, yine kanunda bir değişiklik gerektiği için GİGEM bize doğrudan bize para aktaramadığı ortaya çıktı idari süreçler gereği. Onun için de bir kanun değişikliği gerekiyormuş Göç İdaresi Kuruluş Kanunu’nda “Türk Kızılayı’nın adı zikredilerek para transferi yapabilir.” maddesi eklenmesi gerekiyor. Meclisimizin iki yıldır yoğun gündeminde bu gündeme gelmedi ve ele alınamadı bilgisi bize GİGEM tarafından paylaşıyor. Bizler hizmetlerimize devam etmek istiyoruz, kanun bir şekilde devam edecek. Biz de yurt dışından fon bularak, hani GİGEM’den alamıyorsak federasyondan alıyoruz, ECHO’dan fon alıyoruz, bu fonlarla hizmetlerimize devam ediyoruz.

Efendim, ben sunumumu burada bitiriyorum. Saygılarımla arz ederim.

Sorularınız varsa lütfen, burada uzman arkadaşımınla beraber sizleri bekliyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Başkanım.

Sorular...

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Yani, sunum için teşekkür ediyoruz, anlattıklarınıza göre oldukça fazla sayıda mülteciye ulaşma imkânına sahipsiniz. Yapamadıklarımız neler? Bunlarla ilgili bize ne bilgi verebilirsiniz?

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Yapamadıklarımız... Ben sürekli bir şekilde yaptıklarımızı düşünüyorum, bir de yapamadıklarımızı düşünüyorum.

Korumayı yapamadık. Korumayı şu an aktif hâle getirmeye çalışıyoruz, genel anlamda İngilizce “protection” dediğimiz çocuk-kadın özelinde korunmaya muhtaç yabancıların Türkiye’de hizmet almalarını kolaylaştırıcı bilgi birikimine sahip olup bu insanları doğru yönlendirme yapmak istiyoruz, bu konuda çalışmamız var. Olgunlaştı, inşallah önümüzdeki kısa süreçte, temmuz, ağustos gibi koruma ofislerimiz açılacak. Yani koruma çok önemli.

Ben Gaziantep’te yaşarken Suriye İnsani Yardım Ofisindeyken ben de orada görev yaptım uzun bir zaman. Suriyeli insanlar bilgisizlikten, kime müracaat edeceğini bilemezlikten sokaklarda mustarip kalıyorlar. Bazen bazı hizmetleri alabilirler sağlık gibi, kamu hizmetleri var eğitim, sağlık gibi ama bilmiyorlar, bu insanlara doğru bilgi verebilecek mekanizmalar kurmamız lazım.

Ayrıca, bizim uzun vadede exit strateji, çıkış stratejimizin olması gerekiyor. Türkiye Cumhuriyeti devleti bağımlı değişken ve bağımsız değişken olarak yani hem yurt dışındaki gelişmeleri dikkate alarak, okuyarak, hem Türkiye’deki Suriyelilerin, Suriyeli misafirlerimizin -Hâlâ misafir diyorum, dilim öyle alıştı, mülteci diyemiyorum. Biz kardeşiz onlarla, ne yaparsak yapalım kardeşiz- onların durumlarını da dikkate, göze alarak uzun vadeli plan yapmamız gerekiyor, bu planların da devletin kurumları içerisinde çok net bir şekilde paylaşılması, dağıtılması gerekiyor.

Somut hizmetlere dönecek olursak eğitim hayatında istediğimiz seviyeye gelemedik, iş hayatına katılımda istediğimiz seviyeye gelemedik. İş hayatına katılımla ilgili yoğun çalışmaların devam ettiğini çok iyi biliyorum. Çalışma Bakanlığı da başkanlarıyla sürekli görüşüyoruz zaten biz bu konuları.

Bizim muhatap olduğumuz nüfus kalitesi anlamında; eğitim, meslek becerisi gibi konulara da baktığımızda istediğimiz seviyede olmadığını ben görüyorum. Bunların da toplum merkezlerinde -o yüzden beceri kazandırma diyoruz- İŞ-KUR gibi devletimizin diğer organlarının daha fazla Suriyeli, daha fazla meslek edindirmesi gerektiğini düşünüyorum.

Başka, insani haklar konusunda iyileştirmeler, düzeltmeler yapılabilir mi? Bu, yüce Meclisimizin ve siz saygıdeğer milletvekillerimizin uhdesinde olan bir konu. Yapılabilir mi? Bence yapılabilir. Dünyadaki trend, Amerika göçmenlere git diyor, Avrupa göçmenlere git diyor. Bunlar bunun utancıyla yaşayacaklar, ben buna adım gibi eminim, yani önümüzdeki on yıllar, yirmi yıllar başka hikâyeler yazacak, Türkiye bunun gururuyla, bunun şerefiyle yaşayacak. Göçmenlere, mültecilere yapmış olduğu yardımlarla, onlara sağladığı olduğu olanaklarla anılacak. Bizi yüzyıl önce başka türlü şeylerle suçladılar, yüzyıl boyunca suçladılar, adını anmak istemediğim, işte o soykırım gibi saçma sapan -bana göre öyle- şeylerle suçladılar ama bundan sonra biz soykırımdan kaçan, Esad zulmünden kaçan bu insanlara kucak açtık, bu insanlara yaşama hakkı tanıdık, burada bizlerle beraber olma hakkı verdik, bundan daha büyük, bundan daha onurlu bir şey olabilir mi?

SAİT YÜCE (Isparta) – Peki, uluslararası kaynaklardan beklediğimiz şeyler geliyor mu ya da ne kadar geldi, başka beklentilerimiz var mı; bir.

İkinci sorum: İslam dünyasından ve Arap dünyasından, özellikle Körfez, petrol ülkelerinden bir kaynak, bir destek hiç oldu mu şimdiye kadar ya da talep ettiniz mi?

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Efendim, Avrupa Birliği fonları ve ECHO fonları, Dünya Bankası gibi, hani Batı fonları geliyor. Bu sene için 348 milyon euro Gıda Karta taahhütlenmiş bir bağış var, daha doğrusu bağış demeyelim de hibe var.

Şimdi ben başka bir bakış açısıyla bakmak istiyorum bu fon olayına, fon kullanım olayına. Tüm resmî toplantılarda da dile getirdim: Biz hizmeti verirken şartlı hizmet vermiyoruz, en iyisini vermeye çalışıyoruz ama fonların hepsi şartlı ve sıkı denetime tabidir.

SAİT YÜCE (Isparta) – Kabaca ne tür şartlar?

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Satın alma şartnameleri var, bütçelerin dışına çıkamamanız gibi şeyler var. En somut olanını şöyle söyleyeyim ben size: 2011 yılında Van’da bir deprem oldu. O deprem için 4 milyon euro Avrupa Birliği konteynır alınmak üzere şartlı bağış yaptı. O süreç içerisindeydim. Yani o kadar sıkı süreçlere bağlandığı için... Halep’te bomba patlayınca ben sınıra gidiyorum, akşamdan sabaha benim sınıma on binler, yüz binler yığılıyor. “Durun bakalım, şimdi Avrupa Birliğinin fonlarında sürecekleri şartlara bir bakalım, orada var mı yok mu diye bir inceleyelim.” Muş’ta valiliğimiz 129-130 -kaçak demiyorum, bilerek kullanmıyorum bunu- kayıt dışı göçmen yakalıyor. Bizden hemen bir şey istiyor, diyor ki: “Çorba çıkarın battaniye verin.” Ben bu şartlara bakarsam... Bu acil durum, mecburen kendi öz kaynağıma dönüyorum. En somut şeyi söyleyeceğim: Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğinin battaniyeleri var elimde, şartlı olduğu için sınır ötesine gönderemedim. Sınır ötesinde insanlar orada, o kış gününde ayazda kaldılar. İnsani öncelik mi “humanitarian imperatives” mi yoksa fonun gereklilikleri, şartnamesi mi?

Fonlar konusunda Türkiye’nin Avrupa Birliğiyle yapmış olduğu, yürütmüş olduğu müzakerelerde bunun geçmişe yönelik işletilmesi gerektiğini de düşünüyorum ben. Biz çok paralar harcadık Türkiye olarak, Kızılay olarak da çok paralar harcadık. Bu kadar çadır kent yapıldı, bu kadar altyapı hizmetleri, sağlık hizmetleri götürüldü, verildi, bunlar hiç gündeme gelmiyor. “Proje yapın, proje getirin biz size fon verelim.” Ben kendi payıma bunun samimi olduğunu düşünmüyorum. Projeler elbette geliştirilsin, yapılsın, Avrupa Birliği bunlara fon versin ama bunlar küçük çaplı projeler değil ki. Bir bahsediyoruz “1 milyon Suriyeli” diyoruz, bir bahsediyoruz “Türkiye’deki 900 bin Suriyeli çocuk” diyoruz, “okul yapımı, hastane yapımı” diyoruz. Yani Avrupa Birliği fonlar konusunda biraz daha acil durumu da dikkate almalı benim şahsi kanaatim.

İkincisi, Türkiye’deki fonların süresinin biraz daha uzatılması gerektiğini düşünüyorum.

SAİT YÜCE (Isparta) – İslam dünyasını sormuştum ve de Körfez.

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – İslam dünyasıyla ilgili büyük bir uyanış görüyorum ben. Suriye ve Türkiye’deki...

SAİT YÜCE (Isparta) – Müşahhas bir şey oldu mu?

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Bakın vardır, bakarım, kaynaklardan bulurum ben size, böyle 1 milyon, 2 milyon, 3 milyon, 4 milyon dolar ama şu an bahsetmiş olduğumuz bu büyük projelerin yanında bunların esamesinin okunması çok zor. Büyük bir, şöyle gümbür gümbür gelip de elini taşın altına koyma gibi bir şey hissetmiyorum ben.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Bu büyük uyanış nerede?

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Şu an 7-8 tane Körfez ülkelerinden Türkiye’yle özellikle Kızılay’la projeler yapıp Suriyelilerin lehine işte sınır ötesinde özellikle İdlib, Hama, Humus, Azez, Fırat Kalkanı civarında küçük köyler kurmak, yetimhaneler yapmak, altyapı, su gibi konularda beraber iş birliği yapmak istiyorlar. Bu konuda fon

vereceklerini, sağlayacaklarını taahhüt ediyorlar ama bizim bahsetmiş olduğumuz bu son beş senedeki Gıda Kart gibi, toplum merkezi gibi hani dünyanın diğer yerinden, Batı'sından aldığımız fonlarla karşılaştırılmayacak derecede küçükler.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Bizim Kızılay olarak sınır ötesine dair hazırlıklarımız var mı?

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Efendim, fiilen geçen hafta ben kendim oradaydım. Yaklaşık iki, iki buçuk aydır da yoğun çalışmalarımız sınır ötesine gidip gelme anlamında devam ediyor.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Yok yok. Yani orada bir yerleşme ve oraya dönme...

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Fırat Kalkanı coğrafyasında kendim de gittim, kendim de gördüm, El Bab'a da gittim. Bu Rai'deki AFAD tarafından işletilen depo, Kızılay'a devredilecek. Ayrıca, biz İdlib bölgesinde, İdlib'in kırsalında sınıra 12 kilometrede depolar kurduk, küçük bir irtibat ofisi açtık, şu an Suriyeliler işletiyor. Bizim de hazırlığımız sınır ötesinde büyük bir delegasyon kurup tüm bu projeleri, insani yardımları Türk Kızılayı olarak oralarda yürütmek, hazırlığımız var.

Ben 2011 Mayıs ayından bu yana Suriye'yle ilgileniyorum, Suriye'yle hemhâl oluyorum görevim gereği. Bizim de beklentimiz yani her zaman beklentimiz buydu. Bir kuş iki kanadıyla uçar. Biz hep bu tarafa baktık, buradaki insanlara yardım yapmaya çalışıyoruz ama sınır ötesini güçlendirmezsek, sınır ötesine yatırım yapmazsak –bu yatırımı ekonomik yatırım anlamında değil- insani yardım yatırımları yapmazsak o insanlar da buraya gelecekler. Yani insanların yerlerinde kalma şanslarını artırmamız gerekiyor diye düşünüyorum.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Peki, o sınır ötesindeki depoların başındakiler Kızılay çalışanları mı yoksa Suriyeliler mi?

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Sınır ötesinde şu an mevcutta çalışan bizim bağlılarımız resmî olarak çalışmasalar da gönüllü olarak bize hizmet ediyorlar şu anda.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Onlar Suriyeli mi yoksa?

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Suriyeliler.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Yardımların dağılımı noktasında orada bir sıkıntı olabilir mi?

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Onlarla ilgili, yardım dağıtımlarıyla ilgili bir kere kesin listeler istiyoruz. Hani bizim AFAD olsun, devletimizin, Başbakanlığımızın güvenli dediği bölgelerde ve güvenli dediği insanlarla çalışmaya gayret ediyoruz. “Kötü kullanımlara yönelik neler yapılabilir?”i, sahada olan personelimiz, gelecek olacak negatif ihbarlara, negatif haberlere göre de yardımların devamının kesilmesi konusunda karar veriyorlar. Şu an aktif olarak mesela iftar yemeği veriyoruz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Yeniliyor mu o yemekler?

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – İçeriden tedarik ediyoruz bu yemekleri. Çok somutlaştırırsak Akrobat'ta “Düzce çadır kenti” dediğimiz 239 ailenin yaşadığı yerde şu an otuz gün boyunca her gün sıcak yemek, iftar yemeği veriyoruz. Onları da İdlib kırsalından tedarik ediyoruz, alıyoruz, oraya sevk ediyoruz. Hani kötü kullanım... İftar vereceğiz, gıda kolisi veriyoruz. Bunlar, bu insanlar hep çadır kentlerde yaşıyor, derme çatma yerlerde yaşıyorlar. Gittim, gördüm yetimhaneler var.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Yani şöyle söylemler de duyuyoruz insanlardan: Birilerine 3-5 koli verilirken bu tarafta hiçbir yardım ve destek alamayanlar da var. O işin başındakiler bazen kendi taraftarlarına... Hani belki bu bir şehir efsanesi hâlinde de olabilir ama hani bu noktada kontrol için, o noktalarda kontrol için nasıl bir tedbir alınmalı, ne yapılmalı?

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Bizim kanallarımız var, haberleşme kanallarımız var, herkes bizim telefonlarımızı biliyor orada. Bir şey olduğu zaman telefon açabiliyorlar. Şikâyetçi olduğu kişi hakkında da bana telefon açabiliyorlar. Benim telefonum, sahadaki arkadaşlarımızın telefonları, orada bulunan bütün sivil toplum kuruluşları, haberleşme ağlarında, kimler varsa hepsinde var. Hani benim cep telefonumu orada bulunan bütün sivil toplum kuruluşları bilir. Bir şey olduğu zaman bana haber ederler ben bakarım. Ama bizim tam anlamda kâmil anlamda istediğimiz denetim, kâmil anlamda istediğimiz mukayeseli denetim; inşallah, önümüzdeki süreçte yapmak istiyoruz biz de bunu ama bu çok zor bir şey. Şehir efsaneleri var. Ben çok negatif tecrübelerimden de bahsetmek istemiyorum. Ben bugüne kadar hiçbirisinden de “Çok güzel yardımlar geldi, çok teşekkür ederiz.” dediğini duymadım. Hep sürekli şu propaganda var: “Yardım gelmiyor.” propagandası. Bende diyorum ki, yaklaşık 37 bin; tam rakamını söyleyeyim size, bu ay, güncel rakam olarak baktığımız zaman, 36,693 tır nereye gitti? Bunların hepsi kayıtlı. Biz Başbakanlık denetlemesine, devlet denetlemesine açığız, tabiyiz. Bütün harcamalarımız ECHO’nun bütün harcamalarımız uluslararası denetim firmaları tarafından yapılıyor, Deloitte geldi. Bizim fon sağlayıcılarımızın bütün denetim mekanizmalarına giriyoruz biz. Bizim sınırdan ve sınır ötesinde yaptığımız bütün faaliyetlerimiz Başbakanlık tarafından gözetleniyor, AFAD gözetliyor, Başbakanlık güvenlik birimleri gözetliyor veya Genelkurmay Başkanlığımız gözetliyor.

BAŞKAN – Şimdi, başkanımızın söylediklerine katılmıyorum. Tabii, şöyle, yapılamayan, ulaşılamayan vardır. Ulaşılamayan kişiler de zaten bunları ifade ediyor. Ulaşılan kişiler çok aldıklarını ifade etmedikleri için hani sizde böyle bir tatmin sonucu ortaya çıkmıyordur. Şimdi, 3 milyon kişiden mutlaka ulaşamadıklarımız var, sınır ötesinde de var.

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ –

Vardır.

BAŞKAN - Şimdi, ulaştığımız kişi 2 milyondan fazla diyelim ki ulaşamadığımız 1 milyon, o 1 milyonun sesi daha çok çıkıyormuş gibi hissettiğiniz için böyle bir duruma düşüyorsunuz.

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Evet.

BAŞKAN – Yoksa 3 milyon Suriyeliye yardım edilmese, bu yardımlar hiçbir yere ulaşılmasa bu ses yani bu olumsuz ses daha fazla çıkar. Dolayısıyla, ben yardımların ulaştığını düşünüyorum ama tabii şey var, Kızılayın işte kart projesiyle beraber yardımları biraz kurumsal bir tabana ulaşmaya başladı ya da tabanda kaydedilmeye başladı. Bundan önceki yardımlarımız böyle ortak bir tabana kaydedilmediği için âdeta okyanusa akmış gibi olup yok olup gidiyordu. Şimdi, kime ne kadar yardım edildi, nasıl yardım edildi, hangi tarihte yardım edildi, sosyal yardımlaşmanın bu tabanına işlendiği için bu biraz daha artık görünmeye başlayacak bundan sonra.

Özellikle Şartlı Nakit Transfer herhâlde önümüzdeki aylarda başlayacak dediniz.

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Hemen başlayacak.

BAŞKAN - Başladıktan sonra bana göre yardımların doğru yerlere ulaştığı fikri ve kamuoyunda yardımların ulaştığı fikri daha çok oturacaktır çünkü çocuklarda o yardımlar görülmeye başlanacak ve sonuca ulaşacağız.

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Sayın Başkanım, sınır ötesini kastetmiştım.

BAŞKAN – Türkiye için diyorum. Son bir buçuk yıldır biraz daha kurumsal bu yardımlar ulaşmaya başladı. Belki bizim yapmamız gereken bu konuda bütün sivil toplum kuruluşlarının ve sizin gibi kuruluşların yani kamu niteliği olan kuruluşların tüm yardımlarının ortak bir tabana işlenmesi gerekiyor. Böylece mükerrer yardımlar da gözükecek veya hiç yardım almayanlar da gözükecek. Göç İdaresindeki o tüm kayıtların karşısında kişi şu tarihte yardım aldı veya almadı. Eğer uluslararası bir kuruluştan veya sivil bir toplum kuruluşundan veya yerel yönetimden bile yardım aldığında o tabana bunun işlenmesi gerekiyor ki mükerrer yardımların ve yardım almayanların tamamen gözükmesi gerekiyor. Herhâlde bununla da ilgili Aile Bakanlığımız adımları atmaya başladı.

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Efendim, bizim Başbakanlık Müsteşarımız Sayın Murtaza Yetiş Bey’in o zamanki, bir buçuk yıl önceki bu konuyla ilgili, Suriyelilere ESN yardımıyla ilgili en önemli vizyonu bu şekilde Türkiye’deki bütün Suriyeliler kayıt altına alınsın, kayıt altına alınmış olan bütün kişilerin aldığı yardımlar; ekonomik, kültürel, çocukların okula gidip gitmediği, aşılmalara yapıp yapılmadığı yani bütün bu amaçlara yönelik tek bir havuz olsun istendi. Bu da çok doğru bir şey. İlerliyor, yürüyor.

BAŞKAN – Yürüyor.

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Şu ana kadar 1 milyon 300 bin Suriyeli kayıt altına alındı.

BAŞKAN – 500 bin kişiye siz 100 lira veriyorsunuz. Geri kalan 150 bin kişi konteyner, geçici barınma merkezlerinde. Onlar 62 lira alıyor. Geri kalan 150 bin hani daha önceden yatırdıklarınız da mı 62 lira alıyor?

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – 62 lira alıyor onlar.

BAŞKAN – Onları eşitlemek lazım.

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Yok, tek bir şeye gidiyoruz zaten.

BAŞKAN – Onları eşitlemek lazım, kamuoyunda çünkü bazıları yüksek bazıları düşük alıyor...

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Farklı programlardan olmaları nedeniyle, farklı zamanda başlamaları nedeniyle, hepsi şu anda eşitleniyor.

BAŞKAN – Tabii, Suriyeliler onu bilmiyor.

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Bilmiyor. Çadır içinde yaşayanların, çadır kentlerde yaşayanların elektrik faturası yok, su faturası yok, kirası yok, okul masrafı yok.

BAŞKAN – Özellikle dışarıdakiler için, evet.

İkincisi: Tabii, 1 milyon hedef var, 1 milyona ulaştık. Bu 1 milyon kişiye ne kadar süreyle yardım yapmayı öngörüyorsunuz bu aşamada?

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Efendim, bizim sloganımız 1 milyondur. Bu sene Avrupa Birliğiyle son, geçen haftadan beri yürüttüğümüz, iki üç haftadır yürüttüğümüz müzakerelerde bunun 1 milyon 300 bine çıkarılması iddiasındayız yani rakamı zorlamak istiyoruz yani oraya “1 milyon” dedik iddia bu, mottomuz buydu, şimdi 1 milyon 300 bin Suriyeli olacak inşallah. Diğer sorunuz alayım.

BAŞKAN – On iki ay mı olacak?

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – On iki ay. 31 Aralık 2018’e kadar şu an garantiyiz. Sayın milletvekilim sordu ya “Avrupa Birliği fonlarıyla ilgili yaşadığınız sıkıntılar neler?” Benim uzatılması gerektiğinden kastım da buydu. Buna şöyle bir şart koyabilir miyiz mesela müzakereleri yürütürken: Türkiye’de Suriyeli krizi sürdüğü müddetçe bu fonun sağlanması. Çünkü öbür türlü Avrupa krizle ilgili, krizin sonlandırılmasıyla ilgili bir kaygı taşıyor.

BAŞKAN – Bu, 18 Mart mutabakatı çerçevesindeki bir yardım mı yoksa daha önceden Birleşmiş Milletler...

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Daha önceden başladı.

BAŞKAN – 18 Mart çerçevesinde o 3 milyar euroluk dilimden düşmüyor muyuz değil mi bunları?

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – 18 Mart değil, 2015 yılı Ağustos ayında 3 milyar euro ilk taahhüdü vardı, onun 9 milyar eurosu insani yardım. Bizim taahhütlerimiz o.

BAŞKAN – Onun içinde yani.

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Oradan gelen şeyler.

BAŞKAN – Bu 18 madde mutabakata varılan yardımdan yani.

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Şeyi bilmiyorum, hani 3 milyar euro olduğu için bu, aslına bakarsanız müzakerenin çoğunda ben vardım, Sahil Güvenlik Komutanlığının, Millî Eğitim Bakanlığının, Sağlık Bakanlığının, il özel idarelerinin, diğer bütün kamu kurum ve kuruluşlarının bunun içerisinde payları vardı. İmzalanıp imzalanmadığını AFAD bize bu konuda, biz hepimiz...

BAŞKAN – Yok, onu söylemek istemiyorum. Avrupa Birliğinin bize bir taahhüdü vardı ya 3 milyar euroluk, kasımda başlayıp dediğiniz gibi martta sonuca erdirdiğimiz 18 Martta mutabakata bağladığımız...

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – O 3 milyon euronun içerisinde.

BAŞKAN – Onun içinde bunlar.

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Ama şunu belirtmek istiyordum ben: 25-28 milyar gibi bir rakam belirtmiştik oraya, talep ettiğimiz rakam oradaydı.

SAİT YÜCE (Isparta) - Yani 3 milyarın içinde gerçekleşen ne kadar olmuş?

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – 348 milyon euro bizim Kızılay olarak kullandığımız şu an.

SAİT YÜCE (Isparta) – Başka, Kızılay dışında?

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Onun dışında bilmiyorum.

BAŞKAN – 3 milyarın içinde şu ana kadar gelen 780 milyon eurosu geldi. 1,4 milyar eurosu da yani toplamda mutabakata bağlandı. Nakit akışı sağlanmadı. Yaklaşık olarak yüzde 50’si mutabakata bağlandı. Bağlananın da yüzde 50’si geldi şu ana kadar.

SAİT YÜCE (Isparta) – Yani gelmedi gelmiyor diyemeyiz.

BAŞKAN – 700’ü geldi de ama biliyorsunuz 3 milyar euro da devreye girmesi gerekiyor 2018 yılına kadar.

SAİT YÜCE (Isparta) – Bu, 700 onun içinde değil mi?

BAŞKAN – Tabii, hepsinin içinde.

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Adımı koymadan devamlılığı gerekiyor dediğim de buydu. 3 milyar euro...

BAŞKAN – 2018’e kadar gelmesi gerekiyor ki hareket biraz yavaş. Bir de tabii proje yapmak vesaire aşaması çok uzun bir aşama.

SAİT YÜCE (Isparta) – Bunu görüştüğünüzde ne diyor karşı taraf?

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Bizim Avrupa Birliğinin kuralları var, Avrupa Birliği fon sağlama şartları var, fon sağlama kuralları var, önceliklerimiz var, bağışçı devletlerin öncelikleri var, mali şeffaflık var, süreçler var, tamamlanması gereken süreçler var diye sürekli bir şekilde bahaneler, bahane demeyeyim de gerekçeler söyleniyor.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Siz Kızılaydan önce nerede çalışıyordunuz?

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Ben Kızılaydan önce İzmir Kemeraltı’nda ayakkabıcıydım.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Tebrik ediyorum, olay bu ya. Hayat, hayat, “Aslolan hayattır Hatçem.” diyor ya.

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Ama ben zaten göçmen aileyim, annem babam Almanya’da yaşadı. Ben hiç annemle babamla oturmadım, hep onlar Almanya’daydı, ben hep Türkiye’deydim.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – O değil, o değil. Şimdi bak, sayın valim esnaf çocuğu, vali yardımcısı operasyonun içinden gelen bir adam ama aynı zamanda arka planında o var. Bizim bürokrasideki temel sorunumuz, devletin içerisinde arkadaşları... Birazdan ombudsmanlık kurumuyla ilgili konuşacağım yirmi dakika da, epey ders çalıştım biraz da... Arkadaşı görünce maşallah ateş gibi, meselesine hâkim, anlatıyor, öz güveni yerinde...

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Sahayı biliyor.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – ...sahayı biliyor. Bu lazım bize yani. Şimdi bu anlayışı, Kızılaydaki bu anlayışı kamu bürokrasisinin diğer yerlerine yansıtmak lazım. Ben tebrik ediyorum sizi.

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Estağfurullah, vazifemiz.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Yok, öyle de deme yani, kabul et yani.

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Sayın Vekilim, annem babam Almanya’da göçmendi, dedem Balkan göçmeni. Ben izmir’de yaşadım, Almanya’da Dortmund’da yaşadım, Ankara’da yaşıyorum, Suriye’de sınırda yaşadım üç sene. Yani içine girdik, bir şekilde girdik, hasbelkader girdik.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Teori ile pratik sahayla bütünleşmiş. Başarılar diliyorum. Bunun bakanlığını kurmaya çalışacağız inşallah.

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – Allah razı olsun.

Benim çok üst düzey siyasi olarak bir önerim olabilir mi? Bu haddimi aşar diye konuşmak istemedim de. Göçmen bakanlığının kurulması galiba Türkiye’miz için yeni bir aşama, yeni bir...

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Zaruret.

TÜRK KIZILAYI GÖÇ VE MÜLTECİ HİZMETLERİ MÜDÜRÜ BAYRAM SELVİ – ... zaruret. Bir de dünyada parmakla gösterilecek bir olay olacak diye düşünüyorum. Dünyada en iyi göçmenlik ülkesi Amerika diye biliyorum. Hani geçmişteki teorik ve akademik çalışmalarına istinaden göçle kurulmuş bir ülke. Onlarda bile yok diye biliyorum, onlarda göç idaresi gibi bir şey var.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Tamam mıyız Başkanım?

BAŞKAN – Arkadaşların soruları yoksa, tamam.

Ben arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

Teşekkür ediyorum, Kızılaya teşekkür ediyorum, Kızılayın yaptığı yardımlara teşekkür ediyorum. Şu ana sahada Kızılay gerçekten hem sınır içinde hem de sınır ötesinde ciddi faaliyetler içerisinde. Bugün onu öğrenmiş olduk. Kendilerine başarılar diliyoruz.

Toplantımızı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 15.27

